

**Coordonatele
nivelului de trai
al pensionarilor
din România**

Iulie
2011

Cuprins

1.	Caracteristici ale gospodăriilor de pensionari.....	3
2.	Veniturile gospodăriilor de pensionari.....	5
3.	Consumul alimentar exprimat în calorii și factori nutritivi.....	7
4.	Cheltuielile gospodăriilor de pensionari.....	8
5.	Evoluția coșului mediu efectiv de consum lunar și a nivelului minim de subzistență și de trai decent, respectiv a numărului pensionarilor aflați sub aceste praguri.....	12
6.	Veniturile pensionarilor față de pragurile de sărăcie.....	16
7.	Evoluția puterii de cumpărare a pensiilor.....	18
8.	Concluzii.....	21
9.	Propuneri.....	29
10.	Bibliografie.....	34

ANEXE

1.	Numărul de pensionari de asigurări sociale de stat, pe județe la nivelul lunii mai 2011.....	35
2.	Valoarea coșului mediu efectiv de consum al gospodăriilor de pensionari.....	36
	• Pensionarul singur.....	36
	• Familia formată din 2 pensionari.....	38
3.	Gruparea pensionarilor de asigurări sociale de stat și agricultori pe niveluri de pensii, la nivelul prețurilor lunii mai 2011.....	40
	3.1. Gruparea pensionarilor de asigurări sociale de stat.....	42
	3.2. Gruparea pensionarilor de agricultori.....	44
4.	Propunere privind coșul minim de consum lunar pentru pensionarul singur din mediul urban, la nivelul prețurilor lunii mai 2011.....	46
5.	Majorările de prețuri la principalele produse alimentare, nealimentare și servicii care au condus la scăderea puterii de cumpărare a pensionarilor în perioada octombrie 2010 - mai 2011.....	49

CARACTERISTICI ALE GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI

Din datele comunicate de Institutul Național de Statistică, rezultă că în anul **2010** gospodăriile populației României au fost distribuite în proporție de **57,1%** în mediul urban și **42,9%** în mediul rural, iar mărimea medie a unei gospodării a fost de **2,897** persoane (urban **2,784** persoane și rural **3,049** persoane).

În ceea ce privește **vârsta capului gospodăriei**, se constată un grad mai mare de concentrare la grupele de vârstă de **50-64** ani (**30,7%**) și la cele în vârstă de **65** de ani și peste (**29,5%**). În mediul **rural**, o pondere importantă o au gospodăriile conduse de persoanele în vârstă de **65** ani și peste (**39,0%**), două treimi din totalul gospodăriilor din mediul **rural** (**66,8%**) fiind conduse de persoane în vârstă de 50 de ani și peste.

Statutul ocupațional al capului gospodăriei are un impact important asupra mărimii și structurii veniturilor și a cheltuielilor pentru consumul gospodăriei, precum și asupra comportamentului membrilor gospodăriei în ceea ce privește economisirea și investițiile.

Un procent de **44,2%** din total **sunt gospodării conduse de pensionari**. Din totalul gospodăriilor din mediul **urban**, **38,7%** sunt conduse de pensionari. Peste jumătate din gospodăriile din mediul **rural** (**51,4%**) sunt gospodării conduse de pensionari. În mediul **rural** locuiesc **49,9%** din totalul gospodăriilor de pensionari, iar în mediul **urban** restul de **50,1%**.

Pe regiuni, structura gospodăriilor de pensionari, prezintă următoarele ponderi:

Sud-Muntenia	48,5%
Sud-Vest Oltenia	47,7%
Nord-Vest	44,1%
Nord-Est	43,7%
Vest	42,8%
Centru	42,5%
Sud-Est	42,4%
București-Ilfov	40,7%

Din totalul gospodăriilor de pensionari, **64,3%** au drept cap de gospodărie o persoană în vârstă 65 de ani și peste, iar **33,6%** o persoană din grupa de vârstă 50-64 ani.

Distribuția persoanelor din gospodării în anul 2010, după mărimea acestora și vârstă a fost următoarea:

Tabelul nr.1
-procente -

Vârsta persoanelor din gospodării	Total gospodării	din care formate din:	
		1 persoană	2 persoane
1-49 ani	66,2	19,8	32,2
50-64 ani	18,9	23,0	34,2
65 ani și peste	14,9	57,2	33,6
Total	100,0	100,0	100,0

Din totalul gospodăriilor formate dintr-o persoană, **80,2%** sunt conduse de persoane cu vârsta de 50 ani și peste, iar **57,2%** din gospodării sunt conduse de persoane în vârstă de 65 ani și peste.

Pensionarii au reprezentat 23,5% din numărul total de persoane care au alcătuit gospodăriile. Situația pe județe a ponderii pensionarilor în total populație este prezentată în **anexa nr. 1**. Județele care depășesc media pe țară de **22,16%** sunt: Hunedoara (27,06%), Bihor (26,50%), București (25,63%), Vâlcea (25,43%), Caraș-Severin (24,79%), Teleorman (24,33%), Prahova (24,31%), Mureș (24,10%), Sălaj (24,09%), Argeș (23,73%), Cluj (23,31%), Brașov (23,23%), Sibiu (23,17%), Dolj (22,94%), Alba (22,83%), Harghita (22,71%), Buzău (22,70%), Arad (22,68%), Brăila (22,61%), Maramureș (22,46%), Dâmbovița (22,26%) .

VENITURILE GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI

Veniturile gospodăriilor de pensionari se compun din pensii și alte venituri, precum și din contravaloarea produselor alimentare și nealimentare de proveniență agricolă din producția proprie, din stoc, precum și din cele primite pentru munca prestată în alte gospodării sau primite în dar de la copii, rude, prieteni sau alte persoane.

Veniturile acestor gospodării au fost, în anul **2010** următoarele:

- venituri totale:
 - medii lunare pe o gospodărie 1.905,4 lei
 - medii lunare pe o persoană 779,0 lei

Venitul mediu lunar, provenit din prestații sociale pentru gospodăria al cărui cap este un pensionar a avut valoarea de **1.051,3** lei și a prezentat în anul **2010** următoarea structură:

- pensii 94,4%
- indemnizații asimilate pensiilor 0,8%
- indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă 0,7%
- prestații din fondul de șomaj 0,9%
- prestații familiale 1,5%
- prestații de asistență socială 1,7%

Pensiile au asigurat numai 52,1% din veniturile totale lunare ale gospodăriilor de pensionari. Din veniturile totale lunare ale gospodăriilor de pensionari, veniturile din prestații sociale (1.051,3 lei) reprezintă 55,2% (94,4% din acestea sunt pensii), restul veniturilor au provenit din salarii și alte drepturi salariale (19,5%), din venituri în natură (19,8%) și din venituri din agricultură, venituri din proprietate, venituri din activități neagricole independente (3,4%) și alte venituri (5,2%).

Prestațiile sociale reprezintă 58,1% și respectiv 45,6% din veniturile bănești ale gospodăriilor alcătuite din una sau două persoane, cea mai mare parte a lor fiind formată din pensii.

Determinate prin scăderea din veniturile totale ale gospodăriilor, a impozitelor asupra veniturilor și a contribuțiilor reglementate prin lege aflate în sarcina membrilor acestora, precum și a unor cheltuieli legate de producția gospodăriei (bănești și în natură), veniturile

nete reprezintă acea parte a veniturilor care rămâne la dispoziția gospodăriilor pentru acoperirea cheltuielilor de consum și pentru economisire.

În cazul familiilor de pensionari, acestea au înregistrat următoarele medii în anul **2011**:

- venituri nete:
 - medii lunare pe o gospodărie 1.607,5 lei
 - medii lunare pe o persoană 657,2 lei

- ponderea veniturilor nete în veniturile totale 84,4%

CONSUMUL ALIMENTAR EXPRIMAT ÎN CALORII ȘI FACTORI NUTRITIVI

Mărimea și structura consumului alimentar al gospodăriilor reprezintă rezultatul cumulat al cumpărăturilor de pe piață și al utilizării produselor alimentare din resurse proprii. Din această cauză consumul alimentar se exprimă în calorii și factori nutritivi.

Pe ansamblul gospodăriilor, în **anul 2010**, consumul mediu zilnic pe o persoană a fost de **2.446** calorii și **81,8** grame protide. **Consumul cel mai mare s-a înregistrat în gospodăriile de pensionari (2.594** calorii și **86,8** grame protide).

La nivelul întregii țări, pe medii de rezidență, consumul este mai mare cu **93** calorii și **1,9** grame protide în mediul rural față de cel urban.

Structura consumului alimentar pentru o persoană din familiile de pensionari a fost următoarea:

Tabelul nr.2

Calorii	din care:		Protide (gr)	din care:	
	de origine vegetală	de origine animală		de origine vegetală (gr)	de origine animală (gr)
2.594	1.943	651	86,8	44,6	42,2
%	74,9	25,1	%	51,4	48,6

Pentru pensionari repartizarea aportului caloric pe principalele produse a fost:

- cereale și produse din cereale 40,5%
- grăsimi 15,1%
- lapte, produse lactate și ouă 11,5%
- carne și preparate din carne 10,3%
- legume, conserve din legume, cartofi și fasole boabe,etc 8,2%
- zahăr, dulcețuri, ciocolată și alte produse zaharoase 6,2%
- fructe și pepeni 3,1%
- alte produse 5,1%

CHELTUIELILE GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI

Analizând dinamica cheltuielilor totale de consum reale, în gospodăriile de pensionari, în anul **2010** față de **2009**, se poate observa că au scăzut cu **4,2%** cheltuielile pentru consumul alimentar, cu **2,3%** cheltuielile pentru mărfurile nealimentare și cu **2,5%** cheltuielile destinate plății serviciilor.

Tabelul nr.3
- anul precedent =100 -

Cheltuieli totale de consum reale	96,8
Consumul alimentar	95,8
Mărfuri nealimentare	97,7
Plata serviciilor	97,5

Îngrijorător este faptul că numai **56,3%** dintre gospodăriile de pensionari au putut face față cheltuielilor cu venitul total net lunar realizat în anul **2010**, restul de **43,7%** neputându-și acoperi cheltuielile alimentare, nealimentare și plata serviciilor în fiecare lună. Astfel, **31,9%** nu au putut plăti la timp întreținerea locuinței, **13,9%** energia electrică, **6,3%** abonamentul radio-TV, **4,8%** telefonul, **0,4%** chiria și **85,0%** au fost în imposibilitatea de a cumpăra produse alimentare suficiente pentru asigurarea minimului de hrană.

În tabelul nr.4, gospodăriile de pensionari s-au diferențiat în două categorii: cele care au putut face față cu venitul total net lunar realizat cheltuielilor (**56,3%**) și cele care nu au putut face față (**43,7%**), situație ce demonstrează că **pensionarii au întâmpinat mari dificultăți în acoperirea cheltuielilor strict necesare din venitul total net lunar realizat.**

Tabelul nr.4
-procente-

		Total	Urban	Rural
Gospodării care pot face față cheltuielilor cu venitul total net lunar realizat		56,3	57,6	55,1
Gospodării care își pot permite:	o săptămână de concediu în afara casei	11,0	16,4	5,4
	înlocuirea mobilei uzate	4,5	4,6	4,4
	cumpărarea de produse electrocasnice	9,4	10,0	8,8
	cumpărarea de haine noi	23,8	27,0	20,3
	vizionarea unui spectacol de teatru, cinema	6,5	10,7	2,1
	cumpărarea de cărți, reviste, ziare	18,8	27,0	10,2
	nici una din cauza economiilor prea mici	60,7	52,7	69,0
Gospodării care nu pot face față cheltuielilor cu venitul total net realizat		43,7	42,4	44,9
Gospodării care, datorită lipsei resurselor financiare, s-au aflat în imposibilitatea:	de a plăti la timp chiria	0,4	0,2	0,5
	de a plăti la timp întreținerea locuinței	31,9	38,5	25,6
	de a plăti la timp energia electrică	13,9	11,7	16,1
	de a plăti la timp telefonul	4,8	4,6	5,0
	de a plăti la timp abonamentul radio-TV	6,3	5,5	7,1
	de a cumpăra produse alimentare suficiente pentru asigurarea hranei	85,0	84,1	86,0
Gospodării care, pentru a putea face față cheltuielilor curente, au apelat la alte surse, cum ar fi:	economii	14,2	14,0	14,4
	împrumuturi la rude, prieteni, alte persoane	16,5	18,4	14,8
	muncă suplimentară	8,4	3,9	12,8
	ajutoare financiare, fără obligația de restituire, de la rude, prieteni	12,6	16,7	8,6
	nu au apelat	55,8	55,2	56,4

Concluzionând, cheltuiala totală medie lunară pe o gospodărie de pensionari a fost în anul **2010** de **1.685,4** lei, respectiv **81,7%** din venitul total. Pe categorii de cheltuieli, structura este următoarea:

- cheltuieli totale medii lunare în gospodăria de pensionari **1.685,4 lei**
- cheltuieli totale de consum, din care: **1.286,4 lei**
 - cheltuieli bănești de consum **1.090,9 lei**
 - contravaloarea consumului din resurse proprii **195,5 lei**
- produse alimentare și băuturi neconsumate **44,2 lei**
- cheltuieli pentru investiții **24,5 lei**
- cheltuieli totale de producție **175,4 lei**
- impozite, contribuții, cotizații și taxe **125,5 lei**
- alte cheltuieli **29,4 lei**

Sub formă de ponderi în cheltuielile totale de consum, situația a fost, pentru gospodăriile de pensionari, următoarea :

- consum alimentar **35,6%**
- consum nealimentar **36,8%**
- plata serviciilor **27,6%**

Față de statisticile anului 2009, cheltuielile totale de consum reale în anul 2010, au scăzut, pentru gospodăriile de pensionari, pe fiecare grupă în parte cu:

- consumul alimentar **- 4,2%**
- mărfuri nealimentare **- 2,3%**
- plata serviciilor **- 2,5%**

Cheltuielile totale de consum medii lunare înregistrate în **anul 2010**¹ în gospodăriile al cărui cap este un pensionar și explicitate pe grupe de produse și servicii au fost următoarele:

¹ Cheltuielile totale de consum medii lunare au fost înregistrate pe gospodărie pentru produsele nealimentare și servicii, iar pentru produsele alimentare, pe persoană.

Tabelul nr.5

A. Produse alimentare/persoană²		
Total, din care:	%	lei
	100,00	174,16
-cereale și produse din cereale	20,82	36,26
-carne proaspătă	15,37	26,77
-legume și conserve din legume	7,94	13,82
-preparate din carne	7,68	13,38
-lapte	7,21	12,55
-brânzeturi și smântână	6,99	12,18
-fructe	5,71	9,95
-grăsimi	4,42	7,69
-apă minerală și alte băuturi nealcoolice	3,32	5,79
-băuturi alcoolice	2,95	5,13
-cafea, ceai, cacao	2,61	4,55
-cartofi	2,10	3,65
-zahăr	1,80	3,17
-ciocolată, bomboane, rahat și alte produse zaharoase	1,60	2,78
-ouă	1,57	2,73
-alte produse	7,91	13,76
B. Produse nealimentare/gospodărie		
Total, din care:	%	lei
	100,00	401,39
-medicamente	20,07	80,57
-combustibili lichizi și solizi	18,67	74,94
-îmbrăcăminte și încălțăminte	13,66	54,82
-țigări, articole și accesorii pt. fumat	13,18	52,92
-carburanți și lubrifianți	7,32	29,38
-produse pentru întreținerea curentă a locuinței	6,45	25,87
-articole și produse pentru îngrijire personală	5,87	23,55
-alte articole și bunuri de folosință îndelungată pentru recreere și cultură	3,37	13,51
-produse pentru repararea curentă a locuinței	2,06	8,26
-aparate de uz casnic	1,28	5,13
-alte produse	8,07	32,44
C. Servicii/gospodărie		
Total, din care:	%	lei
	100,00	301,49
-energie electrică	20,83	62,79
-servicii de telefonie	17,78	53,59
-gaze naturale	12,47	37,60
-apă, canal, salubritate și servicii comunale	10,93	32,96
-abonamente radio+TV	7,62	22,97
-servicii transport	6,96	20,98
-servicii sănătate	6,72	20,25
-energie termică	4,42	13,34
-alte servicii pentru întreținerea locuinței	2,93	8,83
-servicii turistice și de cazare	2,27	6,84
-îngrijire personală	1,29	3,89
-educație	1,19	3,60
-asigurări	1,14	3,43
-alte servicii	3,45	10,42

² Convaloarea consumului din resurse proprii (autoconsumul) nu a fost inclusă în cheltuielile pentru produsele alimentare, acestea referindu-se exclusiv la cumpărături.

EVOLUȚIA COȘULUI MEDIU EFECTIV DE CONSUM LUNAR ȘI A NIVELULUI MINIM DE SUBZISTENȚĂ ȘI DE TRAI DECENT, RESPECTIV A NUMĂRULUI PENSIONARILOR AFLAȚI SUB ACESTE PRAGURI

În prețurile lunii **mai 2011**, valoarea coșului mediu efectiv de consum lunar al gospodăriilor de pensionari formate din 1 persoană și 2 persoane, pe total și pe medii de rezidență, calculată de Institutul Național de Statistică, se prezintă sintetic, pe grupe de produse, după cum urmează:

Tabelul nr.6

I. pensionarul singur

– lei /persoană –

	ianuarie 2011			mai 2011		
	urban	rural	total	urban	rural	total
Produse alimentare	206,8	211,2	209,3	214,4	218,5	216,7
Produse nealimentare	58,5	71,7	65,6	58,9	73,2	66,6
Servicii	216,3	41,4	122,1	218,9	42,3	123,8
TOTAL	481,6	324,3	397,0	492,2	334,0	407,1

Tabelul nr.7

II. familia formată din 2 pensionari

– lei /persoană –

	ianuarie 2011			mai 2011		
	urban	rural	total	urban	Rural	total
Produse alimentare	181,6	174,8	176,3	189,3	180,6	182,3
Produse nealimentare	64,5	64,6	65,0	65,0	65,8	66,0
Servicii	181,4	43,5	102,1	183,5	44,4	103,5
TOTAL	427,5	282,9	343,4	437,8	290,8	351,8

Detalii privind coșul mediu efectiv de consum lunar al gospodăriilor de pensionari, calculat de Institutul Național de Statistică, sunt prezentate în **Anexa nr.2**.

Institutul de Cercetare a Calității Vieții a stabilit, pentru perioada ianuarie – mai 2011, nivelul minim de trai decent și de subzistență pentru un pensionar singur și pentru familia de doi pensionari, cu domiciliul în mediul urban și rural, după cum urmează:

Tabelul nr.8
lei/persoană

Luna / Mediul de rezidență		Ian. 2011	Mai 2011
Urban	Minim decent	671	685
	Minim de subzistență	567	578
Rural	Minim decent	665	678
	Minim de subzistență	506	516

Tabelul nr.9
lei/familie

Luna / Mediul de rezidență		Ian. 2011	Mai 2011
Urban	Minim decent	1.275	1.302
	Minim de subzistență	1.077	1.099
Rural	Minim decent	1.263	1.288
	Minim de subzistență	962	981

Institutul de Cercetare a Calității Vieții, prezintă următoarea repartizare a cheltuielilor minime de consum pentru un pensionar singur în prețurile lunii mai 2011, cu precizarea că locuința s-a limitat la o singură cameră, iar pensionarul nu necesită tratament pentru boli cronice (Tabelul nr.10).

Tabelul nr.10

**Structura cheltuielilor minime de consum estimate pentru un pensionar singur
în prețurile lunii mai 2011³**

-lei-

Nr.crt	Grupa de cheltuieli	Urban		Rural	
		Subzistența	Decent	Subzistența	Decent
1 (1a+1b)	Alimente, din care:	393,1	344,0	608,7	319,4
1a	Necesar de cheltuit			297,3	218,5
1b	Autoconsum ⁴			311,4	100,9
2	Îmbrăcăminte	19,6	36,3	52,6	76,8
3	Mobilier		3,1		6,8
4	Aparatură electrocasnică		12,4		28,6
5	Articole electrice de uz gospodăresc	0,6	0,5	1,6	1,9
6	Articole tehnico-sanitare și de igienă		7,4		14,1
7	Articole textile	0,6	3,1	2,1	6,8
8	Vesela, tacâmuri și articole de menaj		3,1		6,8
9	Produse de uz gospodăresc	4,1	3,8	10,8	8,5
10	Transport		2,5		5,3
11	Servicii culturale	9,3	17,3	2,1	1,9
12	Servicii de igienă personală	1,1	2,5	3,1	6,1
13	Poșta, telecomunicații	9,3	49,3	24,7	113,6
14	Articole de papetarie	1,7	2,5	4,7	5,3
15	Servicii de reparații și întreținere îmbrăcăminte/încălțăminte	1,1	4,8	7,8	6,0
16	Cheltuieli cu locuința⁵	115,0	104,1	46,9	57,4
17	Cheltuieli cu medicamentele⁶	22,5	19,8	62,3	45,8
Total consum (1:17)		578,0	616,5	516,0	610,2
18	Fond de economii		68,5		67,8
TOTAL		578,0	685,0	516,0	678,0

Pe baza acestor date, rezultă că, în luna **mai 2011**, **2.453.362** pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori, respectiv **45,19%** din totalul pensionarilor, au avut venituri sub pragul de subzistență calculat pentru un pensionar singur în urban, respectiv **578 lei**, iar **2.974.340** pensionari (**54,79%** din totalul pensionarilor) au avut venituri sub pragul minim decent calculat pentru un pensionar singur în urban, respectiv **685 lei**.

³ Datele sunt furnizate de Institutul de Cercetare a Calității Vieții, iar actualizarea sumelor pe grupe de cheltuieli s-a realizat folosind indicii de creștere a prețurilor calculați de Institutul Național de Statistică

⁴ Autoconsumul reprezintă contravaloarea produselor vegetale și animale pe care persoanele din mediul rural (agricultori și vârstnici) le produc și le consumă în propria gospodărie. Acest autoconsum nu se adaugă la banii pe care gospodăria îi are efectiv de cheltuit.

⁵ Locuința pensionarului se limitează la o sigură cameră

⁶ Pensionarul nu necesită tratament pentru boli cronice

În perioada **ianuarie 2010 – mai 2011**, măsurile aplicate de Guvern respectiv înghețarea cuantumului punctului de pensie la valoarea de la 1 octombrie 2009, majorarea TVA de la 19,0% la 24,0%, începând cu 1 iulie 2010, creșterea vertiginoasă a inflației ce a ajuns în 2010 la 8,0% față de ținta BNR de 3,5% și scumpirile continue la principalele produse și servicii, au determinat **creșterea numărului total de pensionari aflați sub coșul mediu efectiv de consum lunar și sub nivelurile minime de subzistență și de trai decent (Tabel nr.11)**, dar și menținerea în continuare a riscul erodării veniturilor acestora datorită scumpirilor la o serie de produse și servicii de bază.

Tabelul nr.11

Indicator	Luna	Anul	Nivel minim de subzistență	Cos mediu efectiv de consum lunar	Nivel minim de trai decent
Valoarea pragului (lei/persoană și lună)	ianuarie	2010	362	448	487
	Mai		533	451	630
	Octombrie		557	451	659
	ianuarie ⁷	2011	567	482	671
	Mai		578	492	685
Numar pensionari cu cuantumul pensiei sub prag	ianuarie	2010	1.164.041	1.890.986	2.122.466
	Mai		2.363.499	1.864.344	2.905.189
	Octombrie		2.477.472	1.839.293	3.029.194
	ianuarie	2011	2.504.230	1.821.890	3.058.034
	Mai		2.453.362	1.995.878	2.974.340
Procentul pensionarilor cu cuantumul pensiei sub prag, (%)	ianuarie	2010	21,06	34,22	38,40
	Mai		43,00	33,90	52,82
	Octombrie		45,05	33,45	55,09
	ianuarie	2011	45,74	33,28	55,85
	Mai		45,19	36,76	54,79

Este evident că un număr important de pensionari, din veniturile pe care le au, nu sunt în măsură să beneficieze de un trai decent, iar pentru atingerea acestui deziderat important este necesar să fie luate de către Guvern măsuri compensatorii în perioada imediat următoare.

⁷ Începând cu luna ianuarie 2011, cuantumul nivelului minim de subzistență a depășit nivelul coșului mediu efectiv de consum lunar

VENITURILE PENSIONARILOR FAȚĂ DE PRAGURILE DE SĂRĂCIE

În luna noiembrie 2010, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale a publicat "Raportul privind sărăcia și incluziunea socială în România". Acest document prezintă măsurarea sărăciei prin două metode: metoda absolută și metoda relativă. Fiecare metodă are la bază o metodologie distinctă de calcul.

Prin **metoda absolută** se determină numărul persoanelor care nu-și pot permite consumul unui coș minim de consum lunar. Indicatorul în funcție de care se face departajarea persoanelor sărace de cele non-sărace se numește *indicator de bunăstare*, iar în această metodă, se folosesc **cheltuielile de consum ale gospodăriei (inclusiv autoconsumul)**. Astfel, **pragul sărăciei absolute este calculat prin însumarea costului unui coș minim alimentar cu un minim de consum de bunuri nealimentare și de servicii, egal cu cheltuielile efectuate de persoanele al căror consum alimentar este egal cu costul coșului alimentar**. Costul coșului alimentar a fost estimat pentru a asigura necesarul de 2.550 de calorii zilnic în funcție de consumul populației din decilele 2 și 3 ale distribuției populației după cheltuielile de consum.

Prin **metoda relativă**, determinarea persoanelor sărace se face utilizând ca indicator de bunăstare **venitul disponibil pe adult⁸ echivalent**, iar pragul de sărăcie este stabilit la valoarea de 60,0% din mediana distribuției gospodăriilor după venitul disponibil pe adult echivalent.

Toate persoanele cu un venit disponibil pe adult echivalent mai mic decât indicatorul de bunăstare sunt considerate sărace.

Atât metoda absolută, cât și cea relativă, pentru determinarea sărăciei nu se aplică în mod distinct pentru gospodăriile de pensionari.

⁸ Numărul de "unități adult echivalent" din fiecare gospodărie este calculat pe baza unei scale de echivalență, care are în vedere faptul că nevoile copiilor diferă de cele ale adulților și că nevoile de consum ale unei gospodării nu cresc proporțional cu numărul persoanelor ce o compun.

Raportând însă situația actuală a pensionarilor la pragurile de sărăcie, rezultă că în luna **mai 2011**:

- sub pragul sărăciei absolute⁹, (prețurile lunii decembrie 2009), în valoare de **259 lei/pers./lună**, s-au situat **459.091** pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori (**8,46%** din totalul pensionarilor).
- sub pragul sărăciei relative, (nivel mediu anul 2009), în valoare de **513 lei/pers./lună**, s-au situat **2.114.260** pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori (**38,95%** din totalul pensionarilor).

Rezultă că un procent semnificativ¹⁰ al pensionarilor nu beneficiază de un nivel minim de trai, iar cei mai vulnerabili să devină săraci se regăsesc în categoriile: pensionari de invaliditate (15,6% în total pensionari), pensionari urmași (11,3% în total pensionari), și pensionari pentru pensie anticipată parțială (2,3% în total pensionari).

⁹ Valoarea pragului sărăciei absolute și al sărăciei relative, pentru anul 2009, au fost culese din lucrarea "Raportul privind sărăcia și incluziunea socială în România", Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, noiembrie 2010.

¹⁰ Procentele se referă la pensionarii de asigurări sociale de stat și agricultori la nivelul **lunii mai 2011**.

Capitolul VII

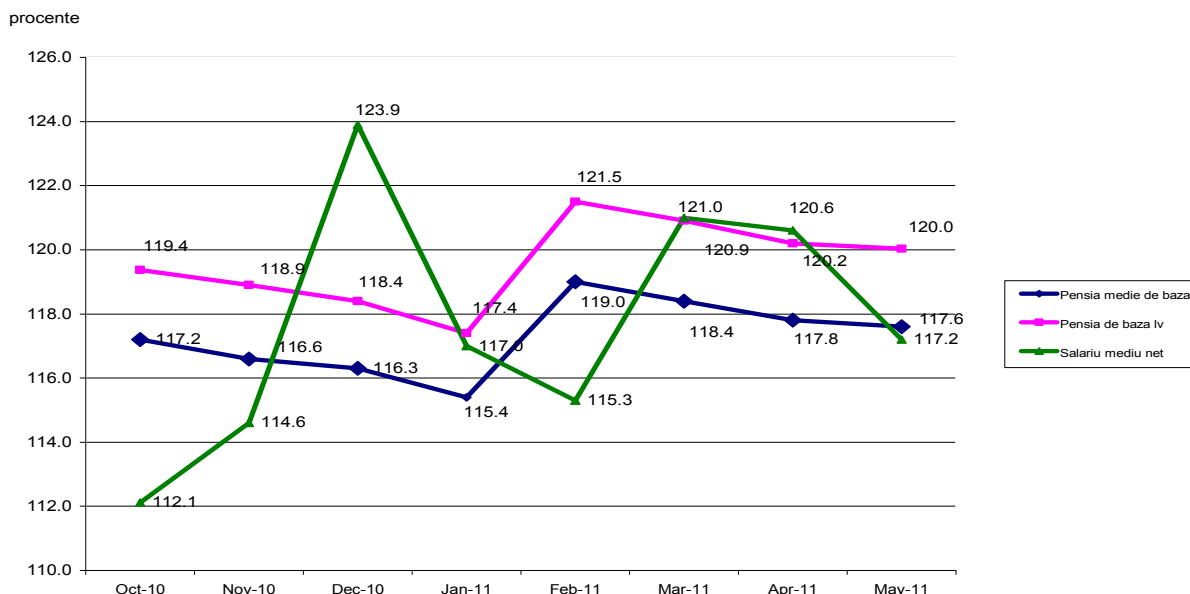
EVOLUȚIA PUTERII DE CUMPĂRARE A PENSILOR

Creșterea prețurilor, în perioada octombrie 2010 – mai 2011, la **servicii** (întreținere locuință – 10,3%, apă, canal, salubritate – 3,9%, servicii de transport – 1,6%, servicii de igienă și cosmetică – 1,3%), la **mărfuri alimentare** (cartofi - 60,0%, fructe proaspete – 36,8%, făină – 17,6%, fructe și conserve de fructe – 16,3%, mălai – 11,1%, pâine – 9,1%, ulei comestibil – 8,2%, lapte de vacă – 6,3%, unt – 4,7%, fasole boabe și alte leguminoase - 4,6%, brânză de vacă – 4,0%, iaurt - 3,6%, brânză de oaie – 3,1%, carne de bovine – 1,6%, carne de pui – 1,0%), precum și la **mărfuri nealimentare** (combustibil –9,1%, cărți, ziare, reviste – 5,6%) (**Anexa nr.5**), a erodat substanțial valoarea punctului de pensie în perioada **octombrie 2010 – mai 2011**, determinând diminuarea continuă a puterii de cumpărare a pensiei medii de bază începând cu luna **februarie 2011** (**Tabelul nr.12**). Astfel mulți pensionari au fost obligați să renunțe la achiziționarea unor bunuri alimentare și nealimentare, medicamente etc pentru a-și putea achita cheltuielile cu întreținerea locuinței și plata diverselor servicii.

Tabelul nr.12

Evoluția puterii de cumpărare a pensiei medii de bază, a pensiei pentru limită de vârstă cu stagiul complet de cotizare și a salariului mediu net, față de octombrie 1990

	-procente-							
	Oct -10	Nov-10	Dec-10	Jan-11	Feb-11	Mar-11	Apr-11	Mai-11
Pensia medie de baza	117,2	116,6	116,3	115,4	119,0	118,4	117,8	117,6
Pensia de baza lv	119,4	118,9	118,4	117,4	121,5	120,9	120,2	120,0
Salariul mediu net	112,1	114,6	123,9	117,0	115,3	121,0	120,6	117,2

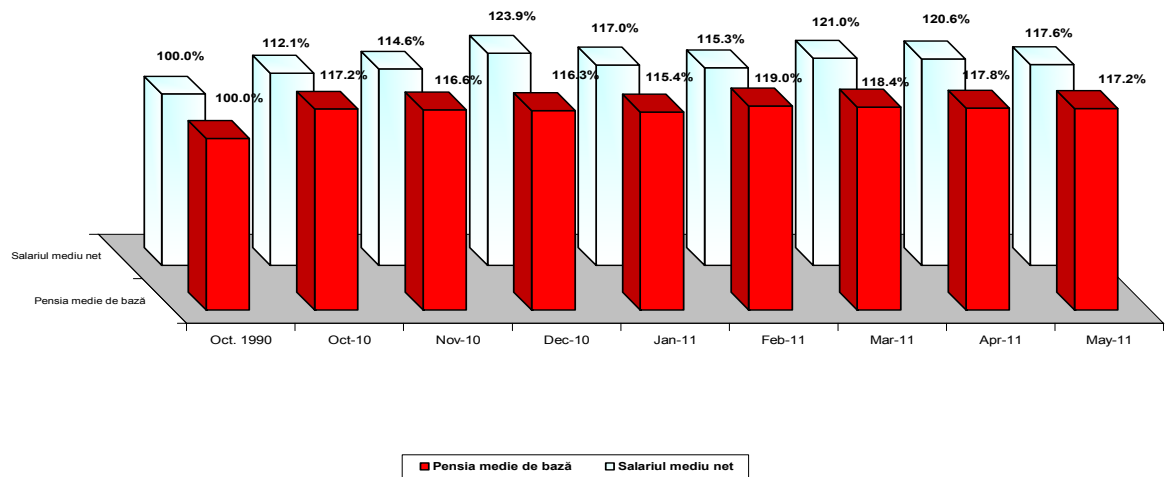
Din datele prezentate mai sus se evidențiază faptul că puterea de cumpărare a pensiilor înregistrează creșteri numai în lunile de majorare a valorii punctului de pensie, după care urmează scăderi continue datorită creșterii prețurilor la produsele alimentare de bază, la produsele nealimentare și la principalele servicii.

În luna **mai 2011**, puterea de cumpărare a pensiei medii de bază în sistemul asigurărilor sociale de stat față de luna octombrie 1990, a fost de **117,57%**, potrivit raportului: $\frac{4.444,8(\text{creșterea pensiei medii de asigurări sociale de stat în perioada 1.X.1990-31.V.2011})}{3.780,5(\text{creșterea prețurilor în perioada 1.X.1990-31.V.2011})} \times 100$

Raportul între **pensia medie de bază și salariul mediu net** a fost în **mai 2011** de **53,17%**, iar raportul între **pensia pentru limită de vârstă și salariul mediu net** a fost de **61,69%**.

Salariul mediu net a fost în luna mai 2011 de 1.458 lei, respectiv de 1,88 ori mai mare decât pensia medie de bază (775 lei) și de 1,62 ori mai mare decât pensia medie de limită de vârstă (899 lei).

Evoluția puterii de cumpărare a pensiei medii de bază și a salariului mediu net față de luna octombrie 1990 în perioada octombrie 2010-mai 2011

Deci și în semestrul I 2011, veniturile provenite din pensie sunt insuficiente pentru ca vârstnicii să poată beneficia de un trai decent.

Rezultă, de asemenea, că în prezent puterea de cumpărare a pensiilor se află într-o dinamică descrescătoare, **fapt care impune acordarea unei atenții speciale acestei categorii de populație prin includerea celor aflați în nevoie în programe de protecție socială.**

CONCLUZII

Majoritatea populației vârstnice din România nu dispune de resurse financiare suficiente pentru o viață decentă și deci calitatea vieții acestei categorii de populație este compromisă. Cheltuielile pentru întreținerea locuinței, plata alimentelor și a serviciilor de sănătate sunt covârșitoare, încât preocupările pentru participarea la viața socială și culturală rămân reziduale, iar un sprijin real și consistent din partea statului nu există.

Astfel, nivelul minim de trai decent, stabilit de Institutul de Cercetare a Calității Vieții pentru un pensionar din mediul urban în luna **mai 2011** a fost de **685** lei, ceea ce evidențiază că un număr de **2.291.262** pensionari de asigurări sociale de stat (**48,28%** din total) au avut venituri sub acest nivel și deci nu au avut posibilitatea să cheltuiască mai mult pentru nevoile proprii (anexa nr.3.1).

Pensia medie de asigurări sociale în luna **mai 2011** a fost de **775** lei, însă din totalul de **5.428.779** pensionari, **3.459.710** pensionari (**63,73%**) nu au realizat acest cuantum.

Situația grea în care se găsește astăzi marea majoritate a vârstnicilor din România, considerăm că se datorează următoarelor aspecte principale:

- creșterea progresivă și necontrolată a costurilor întreținerii locuinței, serviciilor și alimentelor de bază, ridică gradul de incidență a sărăciei în rândul vârstnicilor, care datorită vârstei înaintate sunt expuși suplimentar și unor riscuri specifice bătrâneții;
- deși combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale în rândul persoanelor vârstnice continuă să reprezinte un deziderat major, acestea nu sunt reglementate printr-un act normativ;
- serviciile comunitare de îngrijire socio-medicală continuă să se situeze într-un stadiu incipient și se manifestă timid față de nevoile reale ale vârstnicilor aflați în dificultate;
- sistemul de servicii sociale este reglementat și dezvoltat fragmentat, asistența bătrânilor singuri, care nu se mai pot autogospodări și a celor cu dizabilități, ca grupuri principale de risc, nu se realizează coordonat într-un sistem articulat de servicii și instituții care prin cooperare permanentă să garanteze eficientizarea serviciilor acordate;
- capacitatea de asistare a persoanelor vârstnice în instituții specializate este foarte redusă și nu acoperă nici pe departe solicitările;

- persoanele vârstnice sunt obligate să participe la acțiuni aducătoare de venit pentru asigurarea traiului zilnic - în acest context fiind evidențiată și exploatarea vârstnicilor, respectiv creșterea numărului cerșetorilor în rândul acestora;
- starea de sănătate a persoanelor vârstnice în general, a devenit îngrijorătoare din cauza accesibilității greoaie a acestora la serviciile medicale de urgență, în spitale, precum și în ceea ce privește procurarea medicamentelor;
- veniturile insuficiente ale pensionarilor fac ca aceștia să nu mai poată acoperi cheltuielile strict necesare pentru procurarea medicamentelor de întreținere a sănătății și pentru plata unor servicii medicale în ambulatoriu sau în spitale. De asemenea, introducerea noului mod de calcul pentru prețul de referință al medicamentelor a condus la cheltuieli și mai mari pentru asigurarea tratamentului sau chiar întreruperea acestuia, iar implementarea coplății prin introducerea de tarife corespunzătoare pentru anumite servicii de asistență medicală dezavantajează în primul rând persoanele vârstnice, ca principali consumatori ai acestora;
- fondurile alocate pentru asistența medicală stomatologică sunt subevaluate în raport cu necesitățile reale, vârstnicii constituind categoria de populație cea mai afectată de implicații dintre cele mai nefavorabile în acest domeniu.

Multe din nevoile de sprijin, în special cele de asistență socială comunitară la domiciliu, sunt acoperite numai formal prin măsuri legislative care nu se aplică sau nu se pot practic aplica fără acțiuni reale și concertate, la nivel local, în special în mediul rural. Așadar, **accesul limitat al vârstnicilor la serviciile sociale sporește "șansele" acestora de a rămâne în rândul săracilor.**

Oferta actuală de servicii de asistență medicală este, în general, afectată de lipsa de organizare, insuficiența resurselor materiale și umane ale sistemului de sănătate, de absența unei piețe a serviciilor de sănătate și de inegalității în accesul la serviciile medicale în special în mediul rural.

Sărăcia instalată în rândul persoanelor vârstnice s-a dezvoltat pe fondul procesului de sărăcire a majorității populației României. Așa cum se cunoaște, vârstnicii nu sunt beneficiari ai creșterilor economice, iar cheltuielile curente, precum și cele viitoare, pentru plata serviciilor, a produselor alimentare de bază și a celor nealimentare, majorate de scumpiri periodice, tind să determine alunecarea spre sărăcie a tot mai multor persoane vârstnice.

De asemenea, în România nu au fost încă dezvoltate și aplicate programe care să vizeze pregătirea pentru pensionare și identificarea posibilităților de menținere a unei vieți active și a unei participări sociale semnificative pentru persoanele vârstnice. În ceea ce privește inserția socială a vârstnicilor, acesta rămâne în continuare un deziderat.

Participarea vârstnicilor pe piața forței de muncă nu este determinată doar de o disponibilitate a acestora pentru o activitate aducătoare de venit ilustrând astfel „principiul activizării” al protecției sociale, ci mai degrabă de *nevoia* de a munci pentru câștigarea traiului zilnic, în condițiile absenței sau insuficienței surselor de venit (mai ales în mediul rural). Astfel, pe tranșe de vârstă, pe medii și sexe, procentul vârstnicilor care desfășoară o activitate economico - socială cu program complet, se prezintă astfel¹¹ :

Tabelul nr.13

Tranșa de vârstă	%				
	Total	Masculin	Feminin	Urban	Rural
65-74 ani	4,0	4,5	3,7	0,6	7,0
75 ani plus	1,2	1,5	1,1	0,0	2,0

Pe domenii de interes pentru persoanele vârstnice se evidențiază în mod expres, următoarele probleme:

⇒ Pensii și asigurări sociale

Conform noii legi a pensiilor nr.263/2010, pragul de pensionare urmează să ajungă pentru femei la 63 ani până în anul 2030 și pentru bărbați la 65 de ani până în anul 2015.

- Perioada minimă de contribuție a va ajunge încă din ianuarie 2015, la 15 ani atât pentru femei cât și pentru bărbați, iar perioada totală de contribuție va crește, gradual, pentru femei de la 30 de ani (ianuarie 2015) până la 35 ani (ianuarie 2030), egalând-o pe cea a bărbaților, care va ajunge la 35 ani încă din ianuarie 2015

Astfel, prin Legea nr.263/2010, s-au luat măsuri pentru reducerea numărului de pensionari:

- verificările ce preced încadrarea în grade de invaliditate (în scopul acordării acestui tip de pensie) sunt mai riguroase - raportul medical de evaluare completat de medicul expert al asigurărilor sociale va înlocui documentarul medical completat de medicul curant, iar toți pensionarii de invaliditate aflați în evidența Casei Naționale de Pensii Publice, **vor fi verificați** prin sistemul de verificare și control al INEMRCM (Institutul și centrele regionale).
- procentul de penalizare a cuantumului pensiei anticipate parțial este fix – **0,75%** pentru fiecare lună de anticipare, ceea ce poate conduce la o **penalizare maximă de 45,0%** din cuantumul pensiei pentru limită de vârstă. Legislația anterioară prevedea procente diferențiate, cuprinse între 0,5% și 0,50%, iar **penalizarea maximă ajungea la 30,0%**.

¹¹ Date culese din lucrarea “Condițiile de viață ale populației din România în anul 2010”

Se desprind următoarele concluzii privind sistemul actual de pensii din România:

- raportului de dependență a crescut ca urmare a creșterii numărului de beneficiari și a diminuării numărului de contribuitori. Astfel, de la **315,1** pensionari la 1000 salariați în 1990, s-a ajuns la **629,7** pensionari la 1000 salariați în 1996, **958,2** pensionari la 1000 salariați în 2001, la **992,7** pensionari la 1000 salariați în 2006 și la **1.125,0** pensionari la 1000 salariați în 2010;
- România are un nivel extrem de scăzut al cheltuielilor **totale** cu pensiile (7,5% din PIB, față de media Uniunii Europene de 11,7% în 2008 și față de: 15,0% în Italia, 13,9% în Austria, 13,6% în Franța și 13,2% în Portugalia);
- deși nivelul pensiilor a crescut ca valoare nominală în ultimii ani, din punct de vedere al valorii reale și al capacității de cumpărare acestea au înregistrat un declin alarmant. Ca urmare, tot mai mulți bătrani nu-și pot asigura din pensie acoperirea cheltuielilor minime cotidiene legate de alimentație, întreținerea locuinței și procurarea medicamentelor. Situația devine și mai dificilă atunci când bătrânii sunt singuri, fără familie sau alte rude;
- nivelul pensiilor în sistemul public se menține mic față de cel al salariilor (pensia medie asigurări sociale (fără agricultori) a reprezentat în luna **mai 2011** numai **53,2%** din salariul mediu net), deși și salariile sunt departe de ceea ce ar fi necesar, nu doar pentru un trai decent, ci și pentru a constitui un mijloc de atragere a forței de muncă;
- scăderea contribuțiilor prin creșterea șomajului (implicit prin scăderea numărului de contribuitori la fondul de pensii) în perioada de criză sau prin scăderea ratei de colectare de la unitățile rău platnice constituie o sursă potențială de reducere a veniturilor la fondul de pensii;
- sistemul public de pensii din România se găsește, în prezent, într-o situație critică, cu deficite financiare curente și oferă pensii în quantum insuficient unui trai decent mării majorități a pensionarilor.
- există un risc major de sărăcie pentru populațiile vârstnice viitoare, în momentul în care pe piața forței de muncă vor intra generațiile reduse numeric, născute după 1989, de aceea este recomandată încurajarea participării populației la Pilonul III¹² de pensii.

¹² **Pilonul III** este denumirea dată sistemului de pensii facultative, administrate de companii private, sistem bazat pe conturi individuale și aderare facultativă. Participarea la pensiile facultative din acest pilon nu este condiționată în funcție de vârstă

⇒ **Sănătate**

- Datele statistice demonstrează că starea de sănătate a pensionarilor, a vârstnicilor în general, a devenit îngrijorătoare din cauza accesibilității greoaie a acestora la serviciile medicale de urgență, precum și în procurarea medicamentelor;
- Din perspectiva furnizorilor de servicii socio-medicale la domiciliu principalele greutăți identificate sunt: lipsa spațiilor în care să își desfășoare activitatea și lipsa fondurilor pentru susținerea programelor și asigurarea continuității lor;
- În cazul unităților de asistență medico-socială se constată, de asemenea, că în componența colectivului de angajați nu sunt incluși medici cu specialitatea geriatrie și din acest motiv în aceste unități nu se pot efectua terapii specifice persoanelor vârstnice și nici terapii recuperatorii pentru bolile cronice ale acestora;
- Vârstnicii din mediul rural sunt în continuare dezavantajați de disfuncțiile rămase în sistemul actual, deoarece în multe localități nu există cabinete ale medicilor de familie sau acestea funcționează în spații improprie. De asemenea, numărul farmaciilor și al punctelor farmaceutice în mediul rural este foarte mic comparativ cu cel din orașe. Situația este aceeași și pentru centrele de recoltare și laboratoarele pentru analize. O problemă care vine în completarea acestora și reduce considerabil accesibilitatea la serviciile medicale și la produsele farmaceutice, constă în lipsa infrastructurii, inclusiv a mijloacelor de transport către localitățile urbane, situație care izolează unele comunități, cunoscut fiind faptul că în localitățile mici populația este preponderent vârstnică;
- Platforma gerontologică preconizată a se implementa se regăsește numai parțial în practica instituțiilor publice de sănătate și a organizațiilor societății civile.

⇒ **Asistența socială**

- Se constată o slabă dezvoltare a serviciilor pentru vârstnicii aflați în dificultate comparativ cu alte categorii defavorizate de populație (copii, persoane cu dizabilități) și o insuficientă dezvoltare a structurilor la nivelul autorităților publice centrale și locale care să monitorizeze cazurile sociale din cadrul acestora;
- Nu sunt dezvoltate programe de reinsertie și de menținere a unei vieți active și a unei participări semnificative a persoanelor vârstnice în societate;
- Legislația în domeniul financiar nu încurajează suficient transferurile între sectorul public și cel privat, astfel încât resursele sunt insuficiente și inegal repartizate la nivelul comunităților, cu diferențe majore între localități;

- Nu există o autoritate la nivel național care să monitorizeze aplicarea măsurilor pe plan local și pentru gestionarea bazei de date cu privire la protecția persoanelor;
- Nu există servicii/departamente destinate persoanelor vârstnice în cadrul direcțiilor de asistență socială județene, persoanele vârstnice intrând în categoria persoanelor adulte sau cu dizabilități;
- Legea nr.17/2000 reprezintă un act normativ depășit față de situația actuală ceea ce face ca administrația publică centrală cu atribuții în domeniu să nu fie în măsură să elimine situațiile de abuz și neglijență la care sunt expuse persoanele vârstnice;
- Structura de personal a unităților publice și private de asistare și îngrijire a vârstnicilor (cămine, centre de zi, unități medico/sociale, centre de îngrijire și asistență, adăposturi de noapte, cluburi ale pensionarilor) este incompletă, *lipsind cel mai adesea specialiști precum: ergoterapeuți, kinetoterapeuți, medici geriatri sau stomatologi*;
- Numărul căminelor pentru persoanele vârstnice, comparativ cu solicitările, este mic și se justifică înființarea de noi cămine, cu îmbunătățirea substanțială a confortului.

d)Îngrijirea la domiciliu¹³

- *Echipa multidisciplinară nu funcționează*, astfel încât de cele mai multe ori evaluarea persoanei și decizia în vederea îngrijirii sunt fracționate fără ca specialiștii să poată comunica în stabilirea recomandărilor;
- *Nu există unități cu program permanent* și foarte puțini dintre furnizori asigură asistență medicală de urgență, deși problematica specifică vârstnicilor ar impune înființarea unui asemenea tip de intervenție;
- *Lipsa fondurilor și a personalului acreditat* pentru derularea programelor de îngrijire la domiciliu a persoanelor vârstnice;
- Serviciile sociale, socio-medicale și medicale oferite în prezent persoanelor vârstnice cuprind un pachet de bază care este necesar să fie revizuit și completat în funcție de nevoile individuale identificate în rândul populației vârstnice;
- Repartizarea furnizorilor de servicii de îngrijire în teritoriu este inegală - în detrimentul beneficiarilor din mediul rural - oferta de servicii fiind mult mai redusă pentru localitățile mici și pentru cele rurale. Această discrepanță trebuie avută în vedere la elaborarea strategiilor de politică socială și la distribuirea

¹³ Avantajele pe care îngrijirea la domiciliu le prezintă în raport cu asistarea în centre rezidențiale sunt cunoscute ca fiind: creșterea confortului psihic, conservarea autonomiei și funcțiilor sociale ale persoanei, prevenirea izolării și menținerea unei vieți active, descongestionarea unităților sanitare și de asistență socială, cât și creșterea calității îngrijirii prin implicarea specialiștilor.

fondurilor de la bugetul de stat și local pentru a se acorda servicii la domiciliu și vârstnicilor din mediul rural care au rămas singuri prin migrația generației tinere către mediul urban.

⇒ **reglementări legislative:**

- Legislația în domeniul sanitar nu încurajează furnizorii de servicii medicale pentru a încheia contracte cu casele județene de asigurări de sănătate, iar sumele decontate de către acestea sunt considerate insuficiente pentru acoperirea costurilor programelor derulate;
- Legea nr.17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice nu acoperă întreaga problematică a acestei categorii de populație, iar prevederile sale sunt depășite și nu se aplică corespunzător;
- Lipsește o lege cadru pentru protecția drepturilor persoanelor vârstnice, precum și a unor reglementări specifice și punctuale prin aplicarea cărora să se asigure:
 - luarea în considerare a particularităților, definițiilor și procedurilor stabilite în legislația Comunității Europene, pentru corespondența organizatorică, funcțională și administrativă cu practicile din țările Uniunii Europene în domeniul protecției sociale a persoanelor vârstnice;
 - adoptarea unei noi definiții a persoanei vârstnice și precizarea în mod clar a situațiilor în care aceasta intră în procesul de evaluare socio-medicală și de participare la un program de servicii;
 - detalierea în mod clar a tuturor drepturilor persoanelor vârstnice și a modului de acces la acestea;
 - extinderea problematicei vârstnicilor prin introducerea de prestații, facilități și accesibilități acordate acestora, reglementarea condițiilor de acordare a acestor drepturi și stabilirea instituțiilor implicate și obligate să le soluționeze solicitările;
 - reglementarea principiilor, criteriilor și modului de calcul al contribuției individuale a persoanelor vârstnice asistate în unități de stat și private, precum și situațiile în care asistatul nu are venituri suficiente și susținători legali. În acest domeniu, trebuie să se stabilească în mod clar aportul consiliilor locale și județene, precum și ale persoanelor juridice private care derulează programe de servicii pentru persoanele vârstnice;
 - stabilirea pachetelor minimale de servicii ce se justifică a fi acordate pentru principalele situații socio-medicale ce se întâlnesc în mod curent la persoanele vârstnice aflate în dificultate, cât și cele oferite în regim de urgență;

- reglementarea procedurilor de contractare și finanțare a serviciilor, precum și modul de furnizare a acestora, astfel încât ele să fie de calitate și să răspundă obiectivelor programelor stabilite de către comisiile de evaluare a situației socio-medicele a persoanelor vârstnice;
 - stabilirea și verificarea aplicării procedurilor care privesc acordarea îngrijirilor pentru persoanele vârstnice, realizarea activităților pe baza unui plan individualizat întocmit în urma aplicării grilei de evaluare a nevoilor și a fișei socio-medicele, în care fiecare specialist să propună măsuri, termene și modalități de evaluare a activității;
 - reglementarea procedurilor de lucru pentru înstrăinarea bunurilor proprietate personală în scopul de a proteja dreptul de proprietate și de a conserva bunurile mobile și imobile ale persoanelor vârstnice aflate în situații vulnerabile și de risc;
 - reglementarea îndatoririlor, obligațiilor și a răspunderii civile și după caz penale a persoanelor fizice desemnate să acorde servicii de îngrijire persoanelor vârstnice;
 - instituirea obligației ca fiecare primărie să cunoască vârstnicii din cadrul comunității care se găsesc în situație de risc socio-medical și în colaborare cu instituțiile de specialitate și reprezentanții societății civile să acționeze operativ pentru ameliorarea condițiilor de trai a acestor persoane;
- Lipssește un Program Național pentru Protecția Socială a Persoanelor Vârstnice care să fie însușit și aprobat de Parlament, cu obiective comparabile cu cele existente la nivel european, astfel încât guvernul actual și cele viitoare să aibă obligația să-l aplice în condiții de responsabilitate.

Din păcate nici în a doua parte a anului 2011, perspectiva nivelului de trai al pensionarilor nu se întrevește a fi mai favorabilă, ca urmare a previziunilor sumbre, și anume:

- creșterea în continuare a prețurilor pentru alimente;
- dublarea și chiar triplarea costurilor cu încălzirea locuințelor ca urmare a reducerii și limitării accesului la subvenții acordate populației;
- majorarea preconizată a prețurilor la gaze, ce va atrage scumpirea în lanț a tuturor produselor.

PROPUNERI

Aprecind că pentru pensionarul singur din mediul urban, valoarea coșului mediu efectiv de consum lunar stabilit de Institutul Național de Statistică, precum și nivelul minim de trai decent, respectiv nivelul minim de subzistență, furnizate de Institutul de Cercetare a Calității Vieții, sunt insuficiente pentru a-i asigura acestuia un trai decent, Consiliul Național al Persoanelor Vârstnice propune instituirea unui coș minim de consum lunar pentru pensionarul singur din mediul urban, păstrând pentru produsele alimentare, cantitățile stabilite de Institutul Național de Statistică pentru asigurarea necesarului minim de calorii.

Utilizând prețurile lunii mai 2011, a rezultat nivelul acestui coș minim de consum lunar de 914,48 lei/persoană, nivel considerat acceptabil, care ar trebui să fie atins de nivelul pensiei medii de bază. (Anexa nr.4). Menționăm că 41,9% din gospodăriile de pensionari¹⁴ consideră necesar un venit net lunar cuprins între 1.001-2.000 lei, deci la un nivel superior pragului calculat.

În perioada actuală este necesar ca în România **să se promoveze măsuri concrete destinate persoanelor vârstnice** prevăzute într-un Program Național pentru Protecția Socială a Persoanelor Vârstnice, pentru a permite acestora să dispună de resurse suficiente pentru o existență decentă, să poată participa activ la piața publică, socială și culturală și să decidă asupra propriei vieți, să ducă o existență independentă, cât mai mult timp posibil.

În ceea ce privește principalele contribuții ale administrației publice centrale și locale, responsabilizate pentru îmbunătățirea condițiilor socio-economice ale persoanelor vârstnice, apreciem că acestea pot fi sintetizate după cum urmează:

1. În domeniul asigurărilor sociale

Promovarea sistemului unitar public de pensii la nivel național, într-o concepție îmbunătățită, să țină cont de următoarele propuneri:

- Legislația în domeniul pensiilor să prevadă în mod expres:
 - reglementarea valorii punctului de pensie la cel puțin 45,0% din salariu mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat; iar pentru situațiile în care pe parcursul anului salariul mediu brut realizat depășește în 3

¹⁴ Date culese din lucrarea "Condițiile de viață ale populației din România în anul 2010"

luni consecutive cu peste 5,0% pe cel prognozat, valoarea punctului de pensie să se majoreze în mod corespunzător;

- Reducerea numărului de pensionari (și implicit a ratei de dependență), prin:
 - egalizarea vârstei limită de pensionare a femeilor cu cea a bărbaților, respectiv la 65 ani, în orizontul de prognoză 2015-2030;
 - aplicarea de practici flexibile de lucru care să încurajeze persoanele vârstnice să reintre pe piața muncii; instituirea de norme și convenții care să permită prelungirea vieții active, dincolo de 65 de ani, cu beneficii fiscale și sociale atât pentru vârstnici, cât și pentru angajatori.
- Eliminarea impozitării pensiilor în cuantum de până la 1.500 lei ;
- În perspectivă, motivarea și încurajarea angajaților și angajatorilor să participe la Pilonul III¹⁵ de pensii, cu avantajul unor beneficii de natură fiscală pentru aceștia, iar pentru angajat cu avantajul acumulării și fructificării contribuțiilor strânse de-a lungul vieții, în contul/conturile personal/e din cadrul fondului de pensii facultative, contribuții pe care le va putea folosi din momentul pensionării.
- Menținerea pe termen scurt și creșterea (pe termen lung) a numărului de angajați cu forme legale prin politici active în sfera ocupării forței de muncă, investiții (care să creeze noi locuri de muncă și să crească veniturile);
- Creșterea numărului de contribuitori prin atragerea celor care lucrează în agricultură sau ca liber întreprinzători și care în prezent sunt neasigurați și prin includerea altor categorii de persoane care obțin venituri. Atragerea de noi asigurați în rândul populației active le-ar putea garanta acestora o formă de venit și, în plus, prin contribuția lor ar participa la întregirea fondului de asigurări sociale.

2. în domeniul sănătății publice

Revizuirea și îmbunătățirea pachetului de legi care reglementează sănătatea populației, asigurarea acesteia pe baza unei concepții moderne prin :

- **creșterea accesului la serviciile de protecție a sănătății** și îndeosebi la serviciile medicale de bază. Derularea de programe speciale pentru persoanele vârstnice;
- **înfiiințarea** de către direcțiile sanitare a **secțiilor de geriatrie** în toate spitalele și a cabinetelor de geriatrie în toate municipiile și orașele mari;

¹⁵ **Pilonul III** este denumirea dată sistemului de pensii facultative, administrate de companii private, sistem bazat pe conturi individuale și aderare facultativă. Participarea la pensiile facultative din acest pilon nu este interzisă în funcție de vârstă

- **acordarea de asistență medicală gratuită persoanelor vârstnice**, precum și de gratuități la medicamentele pentru întreținerea sănătății și mod deosebit pentru bolile cronice;
- **stabilirea unui sistem rațional de aprovizionare a farmaciilor cu medicamente** compensate și gratuite și în mod special cu cele destinate întreținerii stării de sănătate a persoanelor vârstnice;
- **asigurarea gratuității analizelor de laborator și a investigațiilor în regim de urgență pentru persoanele vârstnice**, pe toată perioada lunii, indiferent de decadă;
- **îmbunătățirea colaborării între casele de asigurări de sănătate județene și direcțiile sanitare județene** prin stabilirea de atribuții și responsabilități clare și precise în regulamente cadru aprobate prin ordin al ministrului sănătății publice;
- **înființarea de unități medico-sociale** și alocarea resurselor financiare necesare de la consiliile județene pentru funcționarea acestora, precum și încheierea de contracte de furnizare de servicii cu casele județene de asigurări sociale de sănătate;
- **înființarea de centre medicale în toate unitățile administrativ - teritoriale** care să asigure serviciile medicale de urgență și să supravegheze tratamentul ambulatoriu al persoanelor vârstnice;
- **acordarea de competențe mai largi medicului de familie** pentru recomandarea efectuării de investigații de laborator și radiologice;
- **dotarea cabinetelor de medicină de familie cu micro-aparatură de investigație** (electrocardiograf portabil, oscilometru, glucometru, etc.);
- aplicarea de măsuri organizatorice care să conducă la **scăderea duratei de prezentare a echipei de salvare, la locul și la ora solicitării**;
- **urgentarea completării cu personal medico-farmaceutic a tuturor localităților rurale**;
- **implementarea în toate zonele țării a programelor de îngrijiri la domiciliu**;
- **dezvoltarea serviciilor de recuperare primară și secundară în mediul urban și rural** (în marele comune), identificarea de resurse financiare și suplimentarea fondurilor pentru compensarea medicamentelor pentru a nu se mai crea blocaje în farmacii la eliberarea rețetelor compensate și gratuite;
- **încurajarea marilor producători de medicamente** din România să fabrice echivalente ale produselor străine pentru care nu există corespondent printre produsele românești, prin acordarea unor facilități la comercializarea medicamentelor, scutiri de taxe și impozite etc ;

- **reducerea prețurilor de vânzare a medicamentelor** care, în prezent, cuprind în procente ridicate o serie de costuri și adaosuri nejustificate;
- **respectarea drepturilor pentru anumite categorii de persoane**, prevăzute în legi speciale, cum ar fi: veteranii de război și văduvele de război, persoanele persecutate din motive politice, etnice, persoanele cu handicap etc, în ceea ce privește gratuitatea integrală a serviciilor medicale și a medicamentelor.

3. în domeniul asistenței sociale

Adoptarea unei legi pentru protecția socială a persoanelor vârstnice în acord cu drepturile persoanelor vârstnice adoptate la nivel european, care să reglementeze în principal :

- **îmbunătățirea și extinderea tipurilor de servicii** ce le sunt asigurate vârstnicilor în instituțiile de asistență socială în regim rezidențial, respectiv programe de terapie ocupațională, recuperare etc;
- **organizarea de campanii de popularizare** a instituțiilor care au atribuții de protecție socială a persoanelor vârstnice, pentru ca aceștia să poată fi informați permanent cu privire la căile de acces la drepturile și facilitățile acordate prin legi speciale și diverse alte reglementări;
- **dezvoltarea sistemului rezidențial de asistență socială pentru vârstnici** prin reabilitarea căminelor existente pentru persoane vârstnice și construcția de noi cămine, îmbunătățirea confortului în cămine prin dotarea **cu echipamente, aparatura medicală, electrocasnică, electronică și mobilier**;
- **completarea instituțiilor de asistență socială cu personal** și cu respectarea obligatorie a structurii minimale de personal de specialitate;
- **extinderea la nivel național a serviciilor de îngrijire la domiciliu** pentru a răspunde nevoilor individuale ale cât mai multor vârstnici, pentru prevenirea instituționalizării, a marginalizării sociale și a izolării;
- **dezvoltarea sistemului de îngrijiri la domiciliu de lungă durată**, pentru a nu fi compromisă existența persoanelor vârstnice, deoarece odată cu înaintarea în vârstă, crește riscul de a prezenta boli, invalidate și implicit dependență;
- **perfecționarea personalului** care activează în programe de sprijin pentru persoanele vârstnice prin participarea la schimburi de experiență și cursuri de formare, atragerea de specialiști cu experiență, angajarea unui număr tot mai mare de specialiști și organizarea unei rețele comunitare de medici geriatrii prin dubla specializare a medicilor de medicină internă;

- **îmbunătățirea, extinderea și diversificarea serviciilor** ce se acordă vârstnicilor asistați la domiciliu, respectiv prin programe de terapie ocupațională, recuperare, activități cultural - artistice etc;
- **implementarea unui sistem național de evidență și monitorizare a cazurilor sociale**, ce privesc persoanele vârstnice, pentru o evaluare a cererii și ofertei de servicii, utilă la elaborarea strategiei de dezvoltare a rețelei de servicii sociale în funcție de nevoile identificate;
- **combaterea izolării și încurajarea integrării sociale și în activitate a vârstnicilor** prin formarea specialiștilor în domeniul geriatric și responsabilizarea cetățenilor din cadrul comunităților, organizarea de seminarii pe teme privind consecințele îmbătrânirii, impactul pensionării și a efectelor ce decurg din aceasta, organizarea de evenimente dedicate vârstei a treia în centrele de zi/cluburi;
- **susținerea implicării active a persoanelor vârstnice în viața socială** prin informare, sprijin și consiliere, dezvoltarea programelor ocupaționale în centrele de zi/cluburi, nominalizarea lor în organismele consultative la nivel de comunitate în vederea participării lor active la soluționarea problemelor pe plan local și valorificarea competențelor dobândite în viața activă;
- **crearea unor punți între generațiile tinere și vârstnici** prin organizarea de rețele de voluntari tineri care să se implice pentru îmbunătățirea calității vieții persoanelor vârstnice instituționalizate și a celor care locuiesc singuri, iar pe de altă parte pentru susținerea unor programe în vederea dezvoltării relațiilor interumane între copiii instituționalizați, elevi etc. și persoanele vârstnice, respectiv oricare alte inițiative menite să realizeze un schimb reciproc de informații pentru familiarizarea cu problematica celor două generații.

Șef birou „Analize și studii”,

Alina Matei

Realizator,

Olguța Ersilia Mihart

BIBLIOGRAFIE

1. *** Coordonate ale nivelului de trai din România. Veniturile și consumul populației în anul 2010, Institutul Național de Statistică, 2011;
2. *** Condițiile de viață ale populației din România în anul 2010, Institutul Național de Statistică, 2011;
- 3.*** Raportul privind sărăcia și incluziunea socială în România, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, noiembrie 2010
4. *** Situația statistică a numărului de pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori, pentru luna **mai 2011**, Casa Națională de Pensii și Alte Drepturi de Asigurări Sociale;
5. *** Nivelul minim de trai decent și nivelul minim de subzistență, pentru lunile **ianuarie și mai 2011** și structura cheltuielilor minime de consum estimate pentru un pensionar singur în prețurile lunii **mai 2011**, Institutul de Cercetare a Calității Vieții;
6. *** Coșul mediu efectiv de consum lunar pentru un pensionar singur și pentru pensionarul din familia de 2 pensionari, pentru lunile **ianuarie și mai 2011**, Institutul Național de Statistică.

Numărul de pensionari de asigurări sociale de stat, pe județe la nivelul lunii mai 2011

Nr. crt.	Județul	Populația totală ¹⁾	Număr pensionari	% pensionari în populația județului/țării	% pensionari la nivel de județ din totalul pensionarilor	Pensia medie
1	Alba	371.520	84.833	22,83	1,79	772
2	Arad	455.126	103.245	22,68	2,18	719
3	Argeș	638.942	151.614	23,73	3,19	769
4	Bacău	713.791	144.148	20,19	3,04	773
5	Bihor	593.041	157.138	26,50	3,31	732
6	Bistrița-Năsăud	316.947	55.820	17,61	1,18	655
7	Botoșani	446.456	77.172	17,29	1,63	634
8	Brașov	598.813	139.084	23,23	2,93	939
9	Brăila	356.653	80.635	22,61	1,70	734
10	Buzău	479.210	108.757	22,70	2,29	691
11	Caraș-Severin	320.391	79.425	24,79	1,67	778
12	Călărași	311.474	66.318	21,29	1,40	654
13	Cluj	694.136	161.791	23,31	3,41	834
14	Constanța	724.671	137.251	18,94	2,89	788
15	Covasna	222.065	44.312	19,95	0,93	746
16	Dâmbovița	529.650	117.877	22,26	2,48	724
17	Dolj	700.431	160.682	22,94	3,39	728
18	Galați	606.823	123.499	20,35	2,60	842
19	Giurgiu	279.847	60.760	21,71	1,28	622
20	Gorj	376.090	78.069	20,76	1,65	790
21	Harghita	324.419	73.663	22,71	1,55	748
22	Hunedoara	459.967	124.468	27,06	2,62	951
23	Ialomița	286.619	58.757	20,50	1,24	668
24	Iași	821.952	146.183	17,78	3,08	764
25	Ifov	329.998	71.729	21,74	1,51	705
26	Maramureș	509.660	114.475	22,46	2,41	761
27	Mehedinți	290.137	59.073	20,36	1,24	727
28	Mureș	579.747	139.728	24,10	2,94	738
29	Neamț	562.231	117.259	20,86	2,47	744
30	Olt	460.334	95.827	20,82	2,02	671
31	Prahova	811.479	197.291	24,31	4,16	824
32	Satu Mare	363.488	78.402	21,57	1,65	667
33	Sălaj	240.260	57.874	24,09	1,22	702
34	Sibiu	426.128	98.715	23,17	2,08	806
35	Suceava	709.452	144.037	20,30	3,04	687
36	Teleorman	395.701	96.270	24,33	2,03	672
37	Timiș	678.347	147.541	21,75	3,11	788
38	Tulcea	245.127	43.740	17,84	0,92	685
39	Vaslui	449.401	80.570	17,93	1,70	651
40	Vâlcea	405.822	103.189	25,43	2,17	713
41	Vrancea	390.048	67.740	17,37	1,43	648
42	București	1.937.421	496.494	25,63	10,47	975
TOTAL		21.413.815	4.745.455	22,16	100,00	775

¹⁾Populația totală a României la data de 1 ianuarie 2011

Anexa nr,2

Valoarea coșului mediu efectiv de consum al gospodăriilor de pensionari *)
(pensionarul singur)

		Valoare		
		lei lunar/ persoană (prețuri mai 2011)		
		TOTAL	URBAN	RURAL
	Produse alimentare	2,92	2,56	3,23
1	Făină	4,38	2,32	6,14
2	Mălai	28,73	25,78	31,27
3	Pâine	2,16	2,38	1,98
4	Produse de franzelărie, specialități de panificație	2,09	2,22	1,98
5	Paste făinoase	2,66	2,41	2,87
6	Orez	3,92	2,77	4,91
7	Fasole boabe	11,74	11,62	11,84
8	Cartofi	1,89	2,27	1,56
9	Morcovi, pătrunjel, păstârnac	3,17	2,97	3,33
10	Ceapă uscată	6,30	4,12	8,17
11	Varză murată și alte murături	3,11	2,50	3,64
12	Bulion	1,37	1,28	1,46
13	Conserve de legume	4,14	4,95	3,45
14	Mere	2,18	2,84	1,6
15	Citrice, fructe meridionale	2,13	2,01	2,24
16	Conserve din fructe	4,76	6,88	2,94
17	Carne de bovine	9,81	10,94	8,84
18	Carne de porcine	15,72	14,58	16,69
19	Carne de pasăre	2,03	1,47	2,51
20	Carne de oaie și alte feluri de carne	13,24	12,38	13,98
21	Preparate din carne	3,63	3,64	3,62
22	Pește proaspăt și congelat	14,52	15,99	13,26
23	Lapte proaspăt	1,66	2,06	1,32
24	Lapte bătut, iaurt	6,13	6,81	5,54
25	Telemea de vacă	3,46	3,43	3,49
26	Telemea de oaie	5,62	5,63	5,61
27	Brânză proaspătă și smântână	7,42	6,66	8,08
28	Ouă	1,27	0,56	1,89
29	Untură	8,97	8,65	9,24
30	Ulei comestibil	2,06	2,44	1,74
31	Margarină	5,75	5,51	5,96
32	Zahăr	0,63	0,74	0,54
33	Ciocolată, bomboane	2,53	3,22	1,93
34	Băuturi nealcoolice	2,92	2,56	3,23
	Total 1-34	192,10	186,59	196,85
	Alte produse alimentare	24,60	27,81	21,63
	TOTAL produse alimentare	216,70	214,40	218,48

*)Valorile sunt stabilite de Institutul Național de Statistică

		Valoare lei lunar/ persoană (prețuri mai 2011)		
		TOTAL	URBAN	RURAL
	Produse nealimentare			
35	Confecții	1,79	2,02	1,59
36	Tricotaje	0,72	0,73	0,71
37	Încălțăminte	3,05	2,67	3,37
38	Cărți, ziare, papetărie	1,39	2,46	0,47
39	Medicamente	12,38	18,42	7,20
40	Articole de igienă	5,82	7,63	4,27
41	Combustibili	23,51	9,10	35,86
	Total 35-41	48,66	43,03	53,47
	Alte produse nealimentare	17,95	15,88	19,74
	TOTAL produse nealimentare	66,61	58,91	73,21
	Servicii			
42	Apă, canal, salubritate	21,50	43,88	2,31
43	Energie electrică	22,12	27,97	17,1
44	Energie termică	17,53	37,81	0,13
45	Gaze naturale	24,64	45,09	7,10
46	Abonament RTV	5,21	8,21	2,64
47	Telefon	9,77	17,54	3,11
48	Transport de călători	3,47	5,55	1,69
49	Servicii medicale	2,68	2,92	2,47
	Total 42-49	106,92	188,97	36,55
	Alte servicii	15,39	27,09	5,36
	TOTAL servicii	123,82	218,84	42,33
	TOTAL	407,13	492,15	334,02

**Valoarea coșului mediu efectiv de consum al gospodăriilor de pensionari^{*)}
(familia formată din 2 pensionari)**

		Valoare		
		lei lunar/ persoană (prețuri mai 2011)		
		TOTAL	URBAN	RURAL
Produse alimentare				
1	Făină	2,51	2,30	2,68
2	Mălai	4,13	1,86	5,90
3	Pâine	27,43	25,81	28,69
4	Produse de franzelărie, specialități de panificație	1,33	1,50	1,08
5	Paste făinoase	1,47	1,64	1,34
6	Orez	1,83	1,58	2,03
7	Fasole boabe	2,98	2,06	3,70
8	Cartofi	8,82	8,91	8,74
9	Morcovi, pătrunjel, păstârnac	1,40	1,82	1,08
10	Ceapă uscată	2,43	2,26	2,57
11	Varză murată și alte murături	6,53	4,65	7,99
12	Bulion	2,56	2,25	2,80
13	Conserve de legume	1,34	1,27	1,39
14	Mere	3,25	4,24	2,48
15	Citrice, fructe meridionale	1,96	2,53	1,31
16	Conserve din fructe	1,76	1,99	1,57
17	Carne de bovine	4,39	6,77	2,54
18	Carne de porcine	9,68	11,84	8,00
19	Carne de pasăre	11,71	10,79	12,45
20	Carne de oaie și alte feluri de carne	2,78	17,70	3,39
21	Preparate din carne	11,99	11,09	12,69
22	Pește proaspăt și congelat	2,95	3,24	2,73
23	Lapte proaspăt	10,59	10,02	11,03
24	Lapte bătut, iaurt	1,63	1,51	1,72
25	Telemea de vacă	5,23	5,23	5,23
26	Telemea de oaie	3,38	3,68	3,14
27	Brânză proaspătă și smântână	5,43	4,93	5,82
28	Ouă	5,70	5,18	6,10
29	Untură	1,19	0,50	1,73
30	Ulei comestibil	6,72	6,87	6,60
31	Margarină	1,32	1,71	1,02
32	Zahăr	4,21	4,20	4,21
33	Ciocolată, bomboane	0,51	0,66	0,39
34	Băuturi nealcoolice	2,37	3,45	1,51
	Total 1-34	163,51	176,04	165,65
	Alte produse alimentare	18,82	13,20	14,93
	TOTAL produse alimentare	182,33	189,24	180,58

^{*)}Valorile sunt stabilite de Institutul Național de Statistică

		Valoare		
		lei lunar/ persoană (prețuri mai 2011)		
		TOTAL	URBAN	RURAL
Produse nealimentare				
35	Confecții	2,20	2,52	1,94
36	Tricotaje	0,90	1,11	0,74
37	Încălțăminte	3,49	3,23	3,69
38	Cărți, ziare, papetărie	1,80	3,21	0,69
39	Medicamente	12,20	18,78	7,06
40	Articole de igienă	5,13	7,32	3,42
41	Combustibili	22,48	9,90	32,31
Total 35-41		48,20	46,07	49,85
Alte produse nealimentare		17,79	18,97	16,02
TOTAL produse nealimentare		65,99	65,04	65,87
Servicii				
42	Apă, canal, salubritate	16,09	34,08	2,04
43	Energie electrică	17,71	22,65	13,86
44	Energie termică	13,10	29,87	
45	Gaze naturale	21,58	39,86	7,31
46	Abonament RTV	3,85	6,30	1,90
47	Telefon	8,17	13,93	3,67
48	Transport de călători	3,46	5,50	1,86
49	Servicii medicale	5,37	6,24	4,70
Total 42-49		89,33	158,43	35,34
Alte servicii		14,13	25,04	9,03
TOTAL servicii		103,46	183,47	44,37
TOTAL		351,78	437,75	290,82

**Gruparea pensionarilor de asigurări sociale de stat și agricultori
pe niveluri de pensii*) și pe categorii, MAI 2011**

-persoane-

Tranșe de cuantum - lei -	TOTAL asigurați	Pensia pentru limită vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțială	Pensia de invaliditate din care:				Pensia de urmaș	Ajutor social
					Total	Grad 1	Grad 2	Grad 3		
350	987.326	555.834	75	4.221	82.991	2.651	37.487	42.853	342.975	1.230
351 - 375	183.201	113.453	9	2.502	32.150	1.206	18.067	12.877	35.085	2
376 - 400	238.513	165.154	11	3.253	38.128	1.823	21.819	14.486	31.965	2
401 – 451	343.291	190.304	33	8.860	89.028	5.800	49.374	33.854	55.066	0
451-492	243.547	115.135	31	8.531	84.184	5.327	45.502	33.355	35.666	0
Sub valoarea coșului mediu efectiv de consum lunar****) - 492 lei	1.995.878	1.139.880	159	27.367	326.481	16.807	172.249	137.425	500.757	1.234
Procente	36,76	29,76	1,77	21,79	38,51	42,30	37,39	39,56	81,45	99,92
493 –500	47.522	22.466	6	1.664	16.427	1.040	8.879	6.508	6.959	0
501 – 578	409.962	193.017	117	18.384	156.462	7.507	86.444	62.511	41.981	1
Sub valoarea nivelului minim de subzistență**)-578 lei	2.453.362	1.355.363	282	47.415	499.370	25.354	267.572	206.444	549.697	1.235
Procente	45,19	35,38	3,14	37,75	58,90	63,80	58,08	59,43	89,41	100,00

Coordonatele nivelului de trai al pensionarilor din România

Tranșe de cuantum - lei -	TOTAL asigurați	Pensia pentru limită vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțială	Pensia de invaliditate din care:				Pensia de urmaș	Ajutor social
					Total	Grad 1	Grad 2	Grad 3		
579-600	117.132	55.148	34	5.252	44.704	2.145	24.699	17.860	11.994	0
601-685	403.846	256.044	526	18.917	109.422	4.317	60.981	44.124	18.937	0
Sub valoarea nivelului minim de trai decent^{*)} -685 lei	2.974.340	1.666.555	842	71.584	653.496	31.816	353.252	268.428	580.628	1.235
Procente	54,79	43,51	9,37	56,99	77,08	80,07	76,68	77,28	94,44	100,00
686 - 740	264.422	167.648	344	12.386	71.645	2.827	39.927	28.891	12.399	0
741 - 800	260.447	201.621	879	10.416	41.271	1.614	22.922	16.735	6.260	0
801 - 900	400.851	340.536	1.835	12.136	39.708	1.588	21.925	16.195	6.636	0
901 - 1000	349.142	316.774	1.791	7.358	19.576	834	10.751	7.991	3.643	0
1001 - 1200	522.193	495.735	2.048	6.616	14.469	657	7.799	6.013	3.325	0
1201 - 1600	462.293	450.041	977	3.674	6.071	329	3.300	2.442	1.530	0
1601 - 2000	129.998	127.480	222	964	1.075	55	555	465	257	0
2001 - 2500	45.280	44.497	39	324	339	10	178	151	81	0
2501 - 3000	12.719	12.560	4	75	66	4	35	27	14	0
3001 - 3500	4.250	4.171	2	34	35	2	18	15	8	0
3501 - 4000	1.515	1.485	2	18	7	0	6	1	3	0
4001 - 4500	654	633	0	9	7	0	5	2	5	0
4501 - 5000	276	263	0	5	8	1	4	3	0	0
peste 5000	399	391	0	4	2	0	1	1	2	0
TOTAL	5.428.779	3.830.390	8.985	125.603	847.775	39.737	460.678	347.360	614.791	1.235
Procente	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

^{*)} Suma suplimentară alocată de la bugetul de stat pentru asigurarea pensiei minime garantate de 350 lei nu este luată în calcul;

^{**)} Valoarea nivelului minim de subzistență și a nivelului minim de trai decent. În mediul urban, pentru pensionarul singur, **calculat la prețurile lunii mai 2011, comunicat de Institutul de Cercetare a Calității Vieții;**

^{***)} Valoarea coșului mediu efectiv de consum lunar al pensionarului singur din mediul urban, **calculat la prețurile lunii mai 2011, comunicat de Institutul Național de Statistică.**

Gruparea pensionarilor de asigurări sociale de stat pe niveluri de pensii*) și pe categorii, MAI 2011

-persoane-

Tranșe de cuanctum - lei -	TOTAL asigurați	Pensia pentru limită vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțială	Pensia de invaliditate Din care:				Pensia de urmaș	Ajutor social
					Total	Grad 1	Grad 2	Grad 3		
350	597.478	241.910	75	4.221	71.000	1.472	26.675	42.853	279.042	1.230
351 - 375	113.162	43.906	9	2.502	31.666	1.171	17.618	12.877	35.077	2
376 - 400	120.313	47.404	11	3.253	37.689	1.782	21.421	14.486	31.954	2
401 – 450	268.362	115.702	33	8.860	88.707	5.782	49.071	33.854	55.060	0
451 – 492	223.814	95.441	31	8.531	84.146	5.322	45.469	33.355	35.665	0
Sub valoarea coșului mediu efectiv de consum lunar^(***) - 492 lei	1.323.129	544.363	159	27.367	313.208	15.529	160.254	137.425	436.798	1.234
Procente	27,88	16,88	1,77	21,79	37,53	40,39	35,72	39,56	79,30	99,92
493 –500	43.671	18.623	6	1.664	16.419	1.039	8.872	6.508	6.959	0
501 – 578	405.152	188.225	117	18.384	156.444	7.501	86.432	62,511	41.981	1
Sub valoarea nivelului minim de subzistență^(***) 578–lei	1.771.952	751.211	282	47.415	486.071	24.069	255.558	206.444	485.738	1.235
Procente	37,34	23,30	3,14	37,75	58,25	62,60	56,96	59,43	88,18	100,00

Tranșe de quantum - lei -	TOTAL asigurați	Pensia pentru limită vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțială	Pensia de invaliditate din care:				Pensia de urmaș	Ajutor social
					Total	Grad 1	Grad 2	Grad 3		
579-600	115.757	53.779	34	5.252	44.698	2.143	24.695	17.860	11.994	0
601-685	403.553	255.752	526	18.917	109.421	4.317	60.980	44.124	18.937	0
Sub valoarea nivelului minim de trai decent^{*)} -685 lei	2.291.262	1.060.742	842	71.584	640.190	30.529	341.233	268.428	516.669	1.235
Procente	48,28	32,90	9,37	56,99	76,72	79,40	76,06	77,28	93,80	100,00
686 - 740	264.230	167.456	344	12.386	71.645	2.827	39.927	28.891	12.399	0
741 - 800	260.423	201.598	879	10.416	41.270	1.614	22.921	16.735	6.260	0
801 - 900	400.831	340.516	1.835	12.136	39.708	1.588	21.925	16.195	6.636	0
901 - 1000	349.137	316.769	1.791	7.358	19.576	834	10.751	7.991	3.643	0
1001 – 1200	522.190	495.732	2.048	6.616	14.469	657	7.799	6.013	3.325	0
1201 – 1600	462.291	450.039	977	3.674	6.071	329	3.300	2.442	1.530	0
1601 – 2000	129.998	127.480	222	964	1.075	55	555	465	257	0
2001 – 2500	45.280	44.497	39	324	339	10	178	151	81	0
2501 – 3000	12.719	12.560	4	75	66	4	35	27	14	0
3001 – 3500	4.250	4.171	2	34	35	2	18	15	8	0
3501 – 4000	1.515	1.485	2	18	7	0	6	1	3	0
4001 – 4500	654	633	0	9	7	0	5	2	5	0
4501 – 5000	276	263	0	5	8	1	4	3	0	0
peste 5000	399	391	0	4	2	0	1	1	2	0
TOTAL	4.745.455	3.224.332	8.985	125.603	834.468	38.450	448.658	347.360	550.832	1.235
Procente	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

^{*)} Suma suplimentară alocată de la bugetul de stat pentru asigurarea pensiei minime garantate de 350 lei nu este luată în calcul;

^{**)} Valoarea nivelului minim de subzistență și a nivelului minim de trai decent, în mediul urban, pentru pensionarul singur. **calculat la prețurile lunii mai 2011, comunicat de Institutul de Cercetare a Calității Vieții;**

^{***)} Valoarea coșului mediu efectiv de consum lunar al pensionarului singur din mediul urban, **calculat la prețurile lunii mai 2011, comunicat de Institutul Național de Statistică.**

**Gruparea pensionarilor agricultori pe niveluri de pensii^{*)} și pe categorii, MAI 2011
-persoane-**

Tranșe de cuantum - lei -	TOTAL asigurați	Pensia pentru limită vârstă	Pensia de invaliditate din care:				Pensia de urmaș
			Total	Grad 1	Grad 2	Grad 3	
350	389.848	313.924	11.991	1.179	10.812	0	63.933
351-375	70.039	69.547	484	35	449	0	8
376 - 400	118.200	117.750	439	41	398	0	11
401 – 451	74.929	74.602	321	18	303	0	6
451 – 492	19.733	19.694	38	5	33	0	1
Sub valoarea coșului mediu efectiv de consum lunar^{***)} - 492 lei	672.749	595.517	13.273	1.278	11.995	0	63.959
Procente	98,45	98,26	99,74	99,30	99,79	X	100,00
493 – 500	3.851	3.843	8	1	7	0	0
501 – 578	4.810	4.792	18	6	12	0	0
Sub valoarea nivelului minim de subzistență^{***)} - 578 lei	681.410	604.152	13.299	1.285	12.014	0	63.959
Procente	99,72	99,69	99,94	99,84	99,95	X	100,00

Tranșe de cuantum - lei -	TOTAL asigurați	Pensia pentru limită vârstă	Pensia de invaliditate din care:				Pensia de urmaș
			Total	Grad 1	Grad 2	Grad 3	
579-600	1.375	1.369	6	2	4	0	0
601-685	293	292	1	0	1	0	0
Sub valoarea nivelului minim de trai decent^{*)} -685 lei	683.131	605.866	13.306	1.287	12.019	13.306	63.959
Procente	99,97	99,97	99,99	100,00	99,99	99,99	100,00
686 - 740	192	192	0	0	0	0	0
741 - 800	24	23	1	0	1	0	0
801 - 900	20	20	0	0	0	0	0
901 - 1.000	5	5	0	0	0	0	0
1.001 – 1.600	5	5	0	0	0	0	0
peste 1.600	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL	683.324	606.058	13.307	1.287	12.020	0	63.959
Procente	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	X	100,00

^{*)} Suma suplimentară alocată de la bugetul de stat pentru asigurarea pensiei minime garantate de 350 lei nu este luată în calcul;

^{**) Valoarea nivelului minim de subzistență și a nivelului minim de trai decent, în mediul urban, pentru pensionarul singur, **calculat la prețurile lunii mai 2011, comunicat de Institutul de Cercetare a Calității Vieții;**}

^{***)} Valoarea **coșului mediu efectiv de consum lunar** al pensionarului singur din mediul urban, **calculat la prețurile lunii mai 2011, comunicat de Institutul Național de Statistică.**

**Propunere privind coșul minim de consum lunar pentru pensionarul
singur din mediul urban, la nivelul prețurilor lunii mai 2011**

Produse și servicii	UM	Cantitate ¹⁾	lei/UM	Valoare mai 2011 (lei/pers)
A.PRODUSE ALIMENTARE				
Faina	kg	1,106	2,9	3,21
Malai	kg	1,137	2,8	3,18
Paine	kg	9,584	1,8	17,25
Produse de franzelarie	kg	0,368	17,7	6,51
Paste fainoase	kg	0,535	4,8	2,57
Orez	kg	0,755	6,0	4,53
Fasole boabe	kg	0,519	6,8	3,53
Cartofi	kg	5,727	1,8	10,31
Morcovi, patrunjel, pastarnac	kg	1,033	3,0	3,10
Ceapa uscata	kg	1,275	2,5	3,19
Varza murata si alte muraturi	kg	0,931	3,0	2,79
Bulion	kg	0,411	7,0	2,88
Conserve de legume	kg	0,262	19,0	4,98
Mere	kg	2,101	4,0	8,40
Citrice, fructe meridionale	kg	0,644	6,2	3,99
Conserve din fructe	kg	0,314	12,3	3,86
Carne de bovine	kg	0,517	12,8	6,62
Carne de porcine	kg	0,858	17,3	14,84
Carne de pasare	kg	1,788	11,3	20,20
Carne de oaie si alte feluri de carne	kg	0,076	20,0	1,52
Preparate din carne	kg	1,027	21,1	21,67
Peste proaspat si cogelat	kg	0,531	12,3	6,53
Lapte proaspat	l	7,860	2,5	19,65
Lapte batut, iaurt	l	0,476	6,7	3,19
Telemea de vaca	kg	0,600	13,5	8,10
Telemea de oaie	kg	0,263	16,7	4,39
Branza proaspata si smantana	kg	0,612	11,0	6,73

Produse și servicii	UM	Cantitate ¹⁾	lei/UM	Valoare mai 2011 (lei/pers)
Oua	bucati	20,000	0,4	8,00
Slănină și untura	kg	0,108	8,0	0,86
Ulei comestibil	l	1,606	5,0	8,03
Margarina	kg	0,416	11,2	4,66
Zahar	kg	1,370	3,2	4,38
Ciocolata, bomboane	kg	0,052	21,0	1,09
Bauturi nealcoolice	l	3,037	2,5	7,59
Total	x	x	x	232,33
Alte produse alimentare	x	x	x	34,85
TOTAL PRODUSE ALIMENTARE	x	x	x	267,18
B.PRODUSE NEALIMENTARE				
Confectii	x	x	x	9,81
Tricotaje	x	x	x	5,11
Incaltaminte	x	x	x	16,12
Carti si rechizite	x	x	x	5,28
Medicamente	x	x	x	57,07
Articole de igiena	x	x	x	15,29
Articole menaj, electrocasnice și produse de uz gospodăresc	x	x	x	30,09
Total	x	x	x	138,77
Alte produse nealimentare	x	x	x	69,94
TOTAL PRODUSE NEALIMENTARE	x	x	x	208,71
C.SERVICII				
Apa, canal, salubritate	x	x	x	31,50
Energie electrica	Kwh	42	1,15	48,30
Energie termica sau alte surse de energie	Gcal	x	x	140,68
Gaze naturale	m,c,	15	1,19	17,85
Telefon	x	x	x	44,88

Produce și servicii	UM	Cantitate	lei/UM	Valoare mai 2011 (lei/pers)
Transport (metrou, c.f., auto)	x	x	x	47,02
Servicii medicale	x	x	x	41,82
Impozite si taxe	x	x	x	10,00
Total	x	x	x	382,05
Alte servicii	x	x	x	56,54
TOTAL SERVICII	x	x	x	438,59
TOTAL GENERAL	x	x	x	914,48

^{*)}Cantitățile de produse sunt stabilite de Institutul Național de Statistică pentru asigurarea necesarului minim de consum caloric al unei persoane vârstnice

Anexa nr.5

Majorările de prețuri la principalele produse alimentare, nealimentare și servicii care au condus la scăderea puterii de cumpărare a pensionarilor în perioada octombrie 2010 - mai 2011

lei/UM

Denumire produs ^{*)}	UM	Oct-10	Nov-10	Dec-10	Ian-11	Feb-11	Mar-11	Apr-11	Mai-11
Apa	m ³	3,836	3,852	3,853	3,881	3,904	3,936	3,938	3,987
Branză de oaie	kg	17,786	17,904	18,092	18,226	18,448	18,505	18,446	18,333
Brânză de vacă	kg	11,495	11,595	11,691	11,782	11,864	11,948	11,999	11,958
Canalizare	m ³	0,856	0,860	0,860	0,866	0,871	0,878	0,879	0,890
Carne de bovine	kg	12,7	12,7	12,7	12,8	12,8	12,8	12,8	12,9
Carne de pui	kg	10,2	10,2	10,2	10,2	10,2	10,3	10,3	10,3
Cărți, ziare, reviste	x	12,6	12,6	12,6	13,2	13,2	13,2	13,3	13,3
Cartofi	kg	2,0	2,2	2,4	2,5	2,8	3,0	3,1	3,2
Combustibil	l	5,5	5,6	5,7	5,9	5,9	6,0	6,0	6,0
Fasole boabe și alte leguminoase	kg	6,6	6,7	6,8	6,8	6,9	6,9	6,9	6,9
Făină	kg	1,7	1,8	1,8	1,9	1,9	1,9	2,0	2,0
Fructe proaspete	kg	3,8	4,0	4,0	4,1	4,3	4,5	4,9	5,2
Fructe și conserve din fructe	cutie	4,9	4,9	4,9	5,0	5,2	5,3	5,5	5,7
laurt	pahar (400g)	2,8	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
Mălai	kg	2,7	2,8	2,8	2,9	2,9	2,9	3,0	3,0
Igienă și cosmetică	x	15,7	15,7	15,7	15,8	15,8	15,8	15,8	15,9
Întreținere locuință (termoficare)	x	146,0	154,9	154,9	159,9	159,9	160,2	159,7	161,0
Lapte de vacă	l	3,2	3,2	3,3	3,3	3,4	3,4	3,4	3,4
Pâine	buc	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Salubritate	x	10,6	10,6	10,6	10,7	10,8	10,9	10,9	11,0
Transport (c.f., auto)	calatorie	44,2	44,2	44,3	44,8	44,8	44,8	44,8	44,9
Tutun, țigări	pachet	12,8	12,8	12,8	13,0	13,1	13,2	13,3	13,4
Ulei comestibil	l	7,3	7,4	7,5	7,6	7,8	7,9	7,9	7,9
Unt	pachet (250g)	4,3	4,3	4,3	4,4	4,4	4,4	4,5	4,5

^{*)}Pentru produsele și serviciile care nu s-au putut cuantifica într-o unitate de măsură, s-a considerat consumul mediu valoric lunar al unei persoane,